

VJERA I HOD VJERE MLADIH DANAS*

PASCUAL CHÁVEZ VILLANUEVA

Via della Pisana, 1111

Cas. post. 18.333

00163 Roma

Italija

Primljeno:
8. 10. 2005.

UDK
253-053.6

Sažetak

Vrhovni poglavar Salezijanske družbe, Pascual Chávez Villanueva, u ovom intervjuu govori o mjestu i ulozi vjere u životu mladih danas i o putevima za odgoj u vjeri. U današnjem se svijetu vjera, osobito kod mladih, pod utjecajem sekularizacije, indiferentnosti i nepovjerenja, sve više doživljava kao subjektivni izbor. Zadatak je odgojitelja u vjeri otvarati puteve prema unutarnjemu i pomoći mladima da otkriju kako biti vjernik u današnjem svijetu. Oslanjajući se na svijetle biblijske likove, Chávez opisuje identitet i obilježja mladog vjernika. Pritom potiče odgojitelje i odrasle vjernike da odvažno pozivaju današnje mlade na svetost. Mladima, siromašnima posebice, valja pomoći da se oduševu za velike ideale. Stoga valja promicati i pozitivno poticati pripadnost Crkvi te izravni i jasni navještaj. Odgoj je put posredovanja, a mladima valja pomoći da sanjaju, ali i da ostvaruju svoje snove.

Ključne riječi: vjera i mladi, hod u vjeri, poziv na svetost, jasni navještaj, ideali

INDIFERENTNOST I RASPOLOŽIVOST ZA RELIGIOZNI GOVOR

- *Prije dvije godine već smo razgovarali s vama o pastoralu mladih.¹ Danas bismo se htjeli vratiti istoj temi pod drugim kutom. Željeli bismo postaviti nekoliko pitanja Vama koji vodite redovničku družbu posvećenu odgoju mladeži. U vašem je odgoju vjera srž odgoja. Riječ je naime o procesima pomoću kojih se dolazi k vjeri. Već smo utvrdili – a Crkva je to općenito priznala – kako se danas više ne postaje kršćaninom pomoću religiozne socijalizacije koja je bila valjana mnogo stoljeća, jer su razoreni kanali međugeneracijskog prenošenja. Vjera je postala subjektivni izbor, plod osobnog otkrića i odluke. U svjetskom obzorju koje nadilazi talijanske granice i europski Zapad, uočava-*

te li razlike u situaciji mladih s obzirom na teme vjere? Jesu li sekularizacija, indiferentnost, nepovjerenje općenito prošireni među mladima svih kontinenata ili je to tipično europski problem? U svakom slučaju, koje su razlike u religioznosti među mladima u svijetu danas?

P. CHÁVEZ: Ta situacija sekularizacije, indiferentnosti i nepovjerenja česta je posebice u zapadnom svijetu, ali se nažalost, pomoću globalne kulture koja je obilježena materijalističkim i individualističkim pogledom na svijet, vrlo brzo širi i na druge kontinente i kontekste.

* Naslov izvornika: *Venire alla fede. I cammini della fede per i giovani oggi*, u: »Note di pastorale giovanile«, studeni 2005.

¹ Usp. *Budućnost pastoralu mladih. Intervju*, u: »Kathezeza« 25(2003)3, 251-260.

Istraživanja o mladima ističu da među njima ne postoji prava kriza religioznosti i traženja smisla. Postoji naprotiv značajna skupina mladih koji osjećaju potrebu da istražuju u dimenziji duhovnosti kako bi pronašli ravnotežu i osobni sklad u ovom frenetičnom i rascjepkanom svijetu koji se brzo mijenja.

Religiozna dimenzija nastoji se vezati uz privatnu sferu i uključuje se u logiku zadovoljavanja osobnih potreba. Riječ je o religioznosti za osobnu uporabu, za osobnu utjehu. To je religija utjehe, a ne religija odgovornosti, religija koja uključuje emotivni i psihološki vid i djeluje poput duhovnog poticaja jer pokreće osjećaje, želje, emocije, a zanemaruje vrednote koje služe za njezino podržavanje u vremenu, kao što su vjernost, postojanost, dosljednost izbora, prihvaćanje odgovornosti.

To nije institucionalna nego privatna pobožnost, u kojoj postoje heterogena, a ponekad i formalno nepomirljiva vjerovanja (kao što je npr. *new age*). Mladi tako neprekidno doživljavaju duhovnu seobu iz jednoga u drugo iskustvo, u ponavljanoj pokušaju da se napoje novim, više ili manje mističnim emocijama, koje ih pojedinačno zadovoljavaju ali nikad ne utajuju žed, jer se svaki izbor ubrzo napusti u trenutku kad se nađe na teret koji treba nositi, zajednicu koju valja susresti ili s kojom se valja sučeliti.

To je osim toga religioznost koja je odvojena od etike: ako je u prethodnim razdobljima vjera bila povezana s etikom i zalaganjem za promjenom svijeta, danas je povezana s estetikom i duhom suživota i zajedništva. U tome smislu religiozni identitet mladih (identitet koji je kod mnogih još uvijek povezan s katoličkom vjedom) postaje identitet-sklonište, bez istinskog unutarnjeg, duhovnog i etičkog produbljenja.

Ta ista istraživanja međutim ne prestaju isticati djelotvornost udruženjačkog sudjelovanja u izgradnji osobnoga religioznog identiteta, promičući odgoj vjere i pristup vjeri, u osobnom religioznom hodu i u sakramentalnoj praksi.

Prema tome, činjenica je – što sa zadovoljstvom ističem – da je velik postotak mladih veoma raspoložen za religiozni govor. Uvjeren sam međutim da se ta raspoloživost treba razviti prema zrelijim oblicima identificiranja i pripadnosti. Stoga – ovdje ću spomenuti nešto od onoga o čemu ću kasnije govoriti – valja hitno obnoviti religioznu ponudu Crkve: nadići instrumentalnu racionalnost, razvijajući estetsku i mističnu dimenziju vjere, raskinuvši udaljavajuću birokratizaciju, promičući dimenziju zajednice i osobnog susreta, sučeljavajući se s odsutnošću srca i iskustva pomoću većeg razvoja simboličkog i afektivnog govora i većeg izbora životnih iskustava u kojima se sudjeluje.

- *Primjećujete li kod mladih na Zapadu i u svijetu općenito buđenje s obzirom na vjerske teme? Pomoću čega i kako se to očituje? Je li to više vraćanje egzistencijalnim pitanjima o smislu ili je riječ o religioznim pitanjima? Ako da, o kakvoj je religioznosti riječ? U čemu je, po Vašem mišljenju, poteškoća mladih da danas žive vjeru i izbor kršćanskog života?*

P. CHÁVEZ: Nastavljajući analizu i proširujući razmišljanje polazeći i od tolikih susreta s mladima i odgovjiteljima po svijetu, tvrdim da je mladi čovjek uvijek otvoren za vjeru jer je otvoren budućnosti, traženju vlastitog identiteta, života i vrednota. Često je međutim ta otvorenost zasjenjena pretjeranim brojem stvari te neposrednim i površnim zadovoljstvima. Mnogim se mladima događa što i Samarijanki iz Ivanova evanđeoskog izvješća: trebaju

nekoga tko će u njima u Isusovo ime probuditi onu duboku želju za spasenjem i srećom koja se razlikuje od neposrednih iščekivanja užitaka.

Pitanja o smislu, ako su iskrena, uvijek su znakovi koji otvaraju prema transcenciji, napose onda kad su iskreno prihvaćena i razvijena pomoću strpljivoga dubinskog hoda.

Jedan od odgojiteljevih zadataka jest otvaranje tih puteva prema unutaršnjemu, pomoć mladima da dožive znakovita iskustva koja ispunjavaju srce: iskustva šutnje, kontempliranja prirode, duboko komuniciranje, besplatno prihvaćanje drugoga, velikodušno služenje itd. Sve su to putevi koji, mudro upotrijebljeni, otvaraju prema Transcenciji i ponovno bude žed za Bogom, iako je još nepoznat. Danas je taj prvi korak hoda vjere osobito važan, a u nekim slučajevima i neodgodiv.

Postoje svakako i poteškoće i prepreke za življenje vjere i za izbor kršćanskog života danas. Čini mi se da se kao glavne mogu označiti:

- stil života koji uspavljuje ili osljepljuje duboku želju za smislom, istinom, Bogom: žurba, buka, mnogi površni odnosi, frenetično traženje novih i sve snažnijih iskustava koja odgovaraju neposrednim potrebama, mala sposobnost pounutarnjenja itd.
- ali također, sa strane Crkve i kršćanskih zajednica, način izražavanja i življenja vjere koji je previše dalek od oblika kojim mladi vide i žive stvarnost: određeni kulturalni raskid zbog kojega osjećaju kako je vjera koju Crkva živi, slavi i proglašava, stvarnost koja je strana njihovom mentalnom i čuvstvenom svijetu. Zbog toga sam u prethodnom odgovoru govorio o potrebi da Crkva obnovi religioznu ponudu.

HOD »DOLASKA K VJERI«

- *Po svojoj ste teološkoj formaciji biblist, a po salezijanskom zvanju odgojitelj. Željeli bismo govoriti o procesima vjere za današnje mlade, imajući na umu obje perspektive.*

U životnom sučeljavanju s Božjom riječju (koja je posebno jasna osobito u trenucima krize), koji su procesi »dolaska k vjeri«, budući da mladi žive u situaciji u kojoj se ne snalaze kao u nasljedstvu, kao u svojoj stečevini? Mogu li se naznačiti oni prijelazi koje Božja riječ drži najznačajnijima u tom procesu? I njih se može promatrati kao trenutke »Božje pedagogije«... no, može li ih se i prihvatiti u današnjoj odgojnoj perspektivi?

Postoji li neki lik ili posebno istaknuta biblijska osobnost koja je osobit primjer za sučeljavanje s tim procesima »pristupa k vjeri«?

P. CHÁVEZ: Što se tiče procesa »dolaženja k vjери«, Pavao ih znalački sažima u Poslanici Rimljanima kad piše: »Ako ustima ispovijedaš da je Isus Gospodin, i srcem vjeruješ da ga je Bog uskrisio od mrtvih, bit ćeš spašen. Doista, srcem vjerovati opravdava, a ustima ispovijedati spasava... Ali kako da prizovu onoga u koga ne povjerovate? A kako da povjeruju u onoga koga nisu čuli? Kako pak da čuju bez propovjednika? A kako propovijedati bez poslanja?« (Rim 10, 9-10.14-15a)

Da bi se došlo do te komunikacije i do prihvaćanja vjere u Isusa, postoje različiti putevi, koji ovise o situacijama u kojima se nalaze naslovnici evanđelja.

- Npr. poziv prvih Isusovih učenika, prema izvještaju četvrtog evanđelista, započinje pokazivanjem Ivana Krstitelja koji Isusa pokazuje svojim učenicima, koji ga slijede, pitaju ga »gdje stanuješ?«, ostaju s njim i toliko su očarani da napuštaju svog

učitelja Ivana i započinju svjedočiti za Isusa (usp. *Iv* 1,35-42).

- Isusov susret s Nikodemom (*Iv* 3,1-21) ili sa Samarijkom (*Iv* 4,5-42), još uvijek prema četvrtom evanđelistu, jesu isto toliki putevi vjere koji pomoću dijaloga vode od neposrednih potreba prema postupnom priznavanju dublje čežnje, sve do prihvaćanja Isusa kao Onoga u kojemu se može utaziti njihova žeđ za smislom, srećom i životom.

- Ispovijedanje apostola, koji pozivaju na priznavanje Isusa Rasketoga i Uskrsnuloga Gospodinom, pa prema tome i na obraćenje od vlastitih grijeha, potiče u slušateljima prijanje uz vjeru i promjenu života sve do oblikovanja zajednicâ, s jednim srcem i jednom dušom, koje postaju istinska kulturalna i društvena alternativa (usp. *Dj* 2,14-41; 4,23-37).

- Pavlovo obraćenje događa se međutim izravno pomoću Božjeg zahvata, upravo dok on progoni Crkvu, bez podsjetnika i pripreve, nego kao plod Božjeg izbora, izbora Boga koji računa na njega kao na apostola naroda i postaje jedan od najvažnijih događaja u povijesti kršćanstva (usp. *Gal* 1,13-24; *Fil* 3,3-9; *Dj* 9,1-20).

- Različit je način u pripovijedanju onog mladića koji se približava Isusu i pita ga što mu je činiti kako bi postigao život vječni; nakon što je Isusu odgovorio da je od djetinjstva bio vjeran Gospodnjem zakonu, tekst kaže da ga je Isus pogledao, zavolio i pozvao da pođe dalje, odijelivši se od onoga što mu je moglo priječiti postizanje punine (»Jedno ti nedostaje! Idi i što imaš, prodaj i podaj siromasima pa ćeš imati blago na nebu. A onda dođi i idi za mnom.«). Ali, za razliku od učenika koji su ostavili sve da bi slijedili Isusa, taj mladić »se na tu riječ smrkne i ode žalostan jer imao je velik imetak«. Isus zaključuje vrlo strogo prosudbom: »Kako li će teško imućnici u kraljevstvo Božje!« (*Mk* 10,17-23)

- Čini mi se da je najbolji način – uvijek djelotvoran i aktualan – dolaženja k vjeri opisan u izvješću o Emausu: od razočaranja do povratka počecima bez Isusa, od osamljenog hoda do hoda s Isusom kojega se još nije ponovno otkrilo, od pripovijedanja svega onoga što se dogodilo do dopuštanja da se pripovijeda sve što je prosvijetljeno Riječju, od nenadanog susreta do poziva da se ostane kod kuće, od biblijskog tumačenja do euharistijskog očitovanja, od susreta s Isusom živim do življenja otkrivajući zajednicu.

U biblijskoj tradiciji prototip vjernika uvijek je bio lik Abrahama, kojega se s pravom zove »ocem vjere« ili »ocem vjernika«, posebice stoga što s njime započinje povijest spasenja i zato što on utjelovljuje ljudskije otvaranje za naum Boga koji želi spasiti čovjeka ali to želi učiniti računajući na suradnju muškaraca i žena. Od Abrahama se traži da prekine sa svojom prošlošću, da ostavi domovinu, rodbinu i sva svoja dobra te dopusti da ga vodi Božje obećanje (usp. *Post* 12,1-9). Kad napokon dobije sina, Izaka, od njega će se tražiti da žrtvuje tog sina, koji je bio njegova budućnost (usp. *Post* 22,1-19). Ponekad se čini da Bog traži previše, ali od nas zapravo ne traži drugo nego da se oslobodimo od svega onoga što nije Božje, tako da možemo živjeti život sa svim njegovim zgodama i nezgodama, radostima i žalostima, zadovoljstvima i razočaranjima, nadama i tjeskobama, kao da vidimo Nevidljivoga.

Zajedno s Abrahamom moramo govoriti i o Mariji kao o modelu vjernika. Tako se već od prvog trenutka u Lukinu evanđelju pokazuje kako se Mariju u izvješću o Navještenju pokazuje bezuvjetno otvorenom volji Božjoj, iako se ona nije poistovjećivala s njegovim osobnim projektom i iako nije sve razumjela (usp. *Lk* 1,26-38; 2,19.50.51). Prema svjedočanstvu samo-

ga Isusa, veličina njegove majke jest u tome što je poslušala Božju riječ i s ljubavlju je čuvala (usp. *Lk* 11,28). Evo istinskog majčinstva! To viđenje Marije kao uzora vjere i majke vjernika očituje se i u Ivanovu evanđelju, gdje ju se spominje samo dva puta, kao »ženu«, na početku na svadbi u Kani (*Iv* 2,1-11), gdje svojom vjerom u Sina pobuđuje vjeru učenika, te na kraju podno križa (*Iv* 19,25-27), kad je njezinoj »školi« povjeren ljubljani učenik, a njemu predana Marija kao majka. Marijina veličina je prema tome u njezinoj vjeri i u tome nam je povjerena kao uzor koji valja nasljedovati i kao majka koju valja prihvatiti.

Pa ipak, Početnik i Dovršitelj naše vjere, kao što to vrlo lijepo kaže Poslanica Hebrejima nakon što je izrekla pohvalu velikim vjernicima u povijesti, jest Isus Krist, koji je naučio živjeti kao Sin ne tražeći drugo doli volju Očevu sve do smrti na križu. Otac je odgovorio na njegovu sinovsku vjernost uskrsnuvši ga od mrtvih i učinivši ga Kristom i Gospodinom (usp. *Heb* 12, 1-2; *Fil* 2,6-11).

POSEBNO VRIJEDNI PUTEVI VJERE

- *Uvijek je bilo posebno vrijednih puteva za pristup vjeri, posebno znakovitih iskustava koja pokreću, potiču, produbljuju, osobno pounutarnjuju procese dolazanja k vjeri. Biskupi Québeca, u dragocjenom dokumentu, govore o pet puteva: slatkim i gorkom životu, služenju, suodgovornoj riječi, unutarnjoj molitvi, razlomljenom kruhu.*

P. CHÁVEZ: Mislim da je u Svetome pismu posebno vrijedan put za dolazak k vjeri osobni susret s Bogom, jednostavno stoga što – kao što je rekao jedan veliki teolog – »jedina stvar koja je dostojna vjere jest Ljubav«. Vjera je prije svega iskustvo čovje-

ka koji susreće Boga i nalazi odgovor na svoja velika pitanja. Takvo je bilo osobno iskustvo velikih vjernika, muškaraca i žena, kao što su Abraham, Mojsije – koji je morao pretrpjeti veliki slom vlastitih iščekivanja i pothvata oslobođenja prije nego je pronašao Boga i vratio se svome narodu, kao i Samuel, David, Ilija, Marija, Josip, Petar, Pavao. Svi su se oni osjetili zahvaćeni nježnom Božjom ljubavlju i uključeni u njegov naum spasenja. Zaboravivši sve, protegnuli su se prema naprijed, ne zato što su sve razumjeli, štoviše, premda stvarno nisu razumjeli, ali zahvaćeni Bogom i poslanjem koje su trebali izvesti.

Svakako, postoje i drugi susreti, u drugačijim okolnostima, koji mogu biti i putevi za dolazak vjeri. Prisjetimo se npr. sudjelovanja učenika na svadbi u Kani, gdje je Marijina vjera bila uzrok njihove vjere: »Tako, u Kani Galilejskoj, učini Isus prvo znamenje i objavi svoju slavu *te povjероваше u njega njegovi učenici*« (*Iv* 2,11). Ili Isusova susreta sa Samarijankom, što izaziva njezinu ispovijest vjere i obraćenje Samarijanaca nakon ženina svjedočanstva: »Kad su dakle Samarijanci došli k njemu, moljahu ga da ostane u njih. I ostade ondje dva dana. Tada ih je još mnogo više povjerovalo zbog njegove riječi pa govorahu ženi: 'Sada više ne vjerujemo zbog tvoga kazivanja; ta sami smo čuli i znamo: ovo je uistinu Spasitelj svijeta.'« (usp. *Iv* 4,41-42). Ili Martina dijaloga s Isusom poslije Lazareve smrti u kojemu Marta dolazi do jedne od najsavršenijih ispovijesti vjere: »Da, Gospodine! Ja vjerujem da si ti Krist, Sin Božji, Onaj koji dolazi na svijet!« (*Iv* 11,27). Ili u slučaju satnika, čija umrla kći koju je Isus uskrisio dovodi do ispovijesti vjere satnika i sveukupne njegove kuće (usp. *Iv* 4,1-4).

Posebno prosvjetljujuća scena je – kao što sam to već spomenuo – hod vjere dvojice učenika u Emaus, koji su bili razočarani

jer se nisu ostvarile njihove nade, razočarani zbog Isusove smrti na križu. Oni ponovno nalaze svoju vjeru susreću hodočasnika koji ide s njima, prosvjetljuje njihov um i grije njihovo srce tumačenjem Pisma te dopušta da ga oni prepoznaju pri »lomljenju kruha« (usp. *Lk* 24,13-35). U tom glasovitom odlomku, koji je tako lijep s književnog stajališta, ali je i nadasve bogat u katehetskom smislu, susrećemo temeljne elemente iskustva vjere: riječ koja prosvjetljuje i zagrijava, sakrament koji hrani i učvršćuje, svjedočanstvo koje nudi evangelizatorima, zajednica koja se rađa iz žive vjere.

- *Koje su najznakovitije scene u Vašem odgojnom iskustvu?*

P. CHÁVEZ: Uvijek sam nastojao djeci i salezijancima govoriti na temelju iskustva, polazeći od onoga što sam doživio od trenutka kad mi je majka, dva dana prije smrti, ispovjedila da je molila za sina svećenika, a ja sam joj odgovorio da sam ja plod njezine molitve. Tada sam imao 11 godina. Kasnije su u mom životu bili odlučujući osobito rad s mladima, vršenje svećeničke službe, proučavanje i poučavanje Svetoga pisma, godina provedena u Svetoj zemlji, prelijepi zadatak odgojitelja budućih salezijanaca svećenika, svijest o siromaštvu u svijetu.

Govoreći mladima rado govorim o Isusu, o tome što on znači u mom životu, o onome što bi se dogodilo kad ne bi bio nazočan. Držim da su impresionirani riječju, ali nadasve svjedočanstvom radosti, zalaganja.

IDENTITET VJERNIKA

- *Dolazak do vjere je put koji otvara za iskustvo sa znakovitim i posebnim crtama koje definiraju vjernika, kršćanina. Možete li nam ocrtaati identitet vjernika kako proizlazi iz sučeljavanja s evanđeljem i s Isusovim likom?*

P. CHÁVEZ: Osobito me očarava iskustvo svetoga Pavla, i stoga što je jedini koji govori biografski, u obliku svjedočanstva. Čuti ga kako kazuje što je bio prije susreta s Kristom, kojega je žestoko progonio u njegovim sljedbenicima, i što je bio kasnije, pokazuje kriterije preispitivanja svakog autentičnog kršćanskog iskustva (usp. *Gal* 1,13-17). Često se zavaravamo da smo doživjeli iskustvo Boga zato što smo bili dirnuti, ali kasnije, nakon tog psihološko-religioznog osjećaja, nije bilo nikakve promjene života. Čuti Pavla kako u Poslanici Filipljanima izjavljuje da sve ono što je za njega bilo dragocjeno »gubitkom smatram zbog onoga najizvršnijeg, zbog spoznanja Isusa Krista, Gospodina mogega, radi kojega sve (sve ono što bi, ljudski gledajući, moglo biti izvor i temelj njegova ponosa) izgubih i otpadom smatram: da Krista steknem« te imadne udjela u njegovu uskrsnuću (usp. *Fil* 3,8-10). Čuti Pavla, koji ne dopušta da ga itko uvjetuje te hrabro, bez popuštanja i kompromisa, brani »istinu evanđelja« (*Gal* 2,5.14). Čuti Pavla, koji ispovijeda kako je za njega »živjeti Krist« (*Fil* 1,21), tako da je »razapet s Kristom« te ne živi više on nego Krist živi u njemu: »A što sada živim u tijelu, u vjeri živim u Sina Božjega koji me ljubio i predao samoga sebe za mene« (*Gal* 2,19-20). Čuti Pavla, koji nije htio drugo »osim Isusa Krista, i to raspetoga« (*1 Kor* 2,2), koji ima kriterije provjere kako bi objavio i učinio vjerdostojnom svoju ljubav prema Crkvi kao što se nijedan drugi apostol nije mogao podići (*2 Kor* 11,18-30). Čuti napokon Pavla, koji je radostan što na svome tijelu nosi Kristove rane, tako da je svijet razapet za njega, a on za svijet (*Gal* 6,14-17).

To su obilježja koja definiraju identitet istinskog vjernika!!!

- *Mladi je čovjek pozvan biti kršćanin, ostajući mlad u ovome društvu. Koji je iden-*

titet mladog vjernika danas, u usporedbi s problemima i izazovima njegovoga današnjeg postojanja, prema tome njegovoga osobnog i društvenog života?

P. CHÁVEZ: U sljedećih nekoliko ređaka označit ću neka obilježja koja držim bitnima i znakovitima. Sve bi ih trebalo još opsežnije protumačiti.

Mladi vjernik:

– je osoba koja živi život kao poziv, kao ostvarenje projekta koji daje smisao i jedinstvo svim različitostima djelovanja i briga; osoba koja živi život kao odgovor ljubavi na Božju ljubav, koja je sposobna prihvatiti život kao dar, razvijati njegove najbolje vidove sa zahvalnošću i radosno živjeti život;

– to je osoba nade, koja zna uvijek gledati pozitivno, makar bilo malo i nesavršeno, koja se zna radovati zbog malih koraka, koja zna vjerovati u budućnost i založiti se za nju, jer vjeruje da snaga uskrsnuća postoji i djeluje u svakodnevnom životu osoba i povijesti;

– to je unutarnja osoba, sposobna šutjeti, slušati Božji glas u svom svakodnevnom životu, u svjetlu Riječi; razvijati odnos prijateljstva s Isusom pomoću sakramenata euharistije i pomirenja i pomoću prihvaćanja i služenja najsiromašnijima i najmanjima;

– to je osoba zajedništva, dijaloga, prihvaćanja i suradnje, sposobna stvarati prijateljstva i zajednicu oko sebe;

– to je osoba koja se svakodnevno zalaže u učenju, radu, zvanju, obiteljskom životu, i to čini vjerno, kompetentno, kao odgovor na Gospodinovu ljubav i kao služenje drugima;

– to je osoba koja osjeća i sudjeluje u velikim težnjama i perspektivama čovječanstva i Crkve, a to su: mir, pravda, obrana stvorenoga, evangelizacija i izgradnja civilizacije ljubavi, pomoću zalaganja u konkretnom svakodnevnom životu i među svojim bližnjima.

SVETOST ZA MLADE DANAS

- *Jedna od tema ili poziva mladima koja se danas često spominje jest poziv na svetost. I Vi ste u jednoj svojoj pobudnici svetost označili kao cilj današnjih mladih, slijedeći također i papu i njegov dokument Nadolaskom novoga tisućljeća. Ne mislite li da je taj govor pomalo... zastario, da više udaljava negoli potiče, da je to govor za elitu, a ne za sve, da siromašni mladi (koji traže ili koji žive svoju svakidašnjicu ispunjenu drugim stvarima) osjećaju kako je to ne samo izvan njihova dometa nego i izvan njihova obzorja pa prema tome kao nešto beskorisno?*

P. CHÁVEZ: Jedan od oblika siromaštva našega vremena je namjerno prešućivanje i sumnjičavost prema idealima; zadovoljavamo se i povjeravamo samo projektima po našoj mjeri, male perspektive; mislimo samo na redovito plovljenje uz obalu, unaprijed isključujući san o novom planetarnom putu. Mladima predstavljamo kao životne ideale male svakodnevne ciljeve: imati dobar posao, novac, obitelj itd. Mladima su međutim potrebna velika obzorja, sposobnost da razbude i usmjere dinamizam svog života. Napose najsiromašnijim mladima, koji žive u svakodnevicu i trpe zbog tolikih ograničenja i nevolja kako bi ostvarili svoj ljudski rast. Oni imaju potrebu vjerovati i povjeriti se mogućnosti punog života koji je i njima na dohvat. Moramo pomoći mladima da sanjaju, da zamisljaju velike ideale, da budu sposobni nadahnjivati i motivirati svoj napor kako bi nadvladali svakodnevne poteškoće i vjerovali u nove mogućnosti koje u njima postoje.

Govor svetosti koji se upotrebljava u katehezi, u pastoralu i u propovijedanju često je obilježen necjelovitim antropološkim i teološkim viđenjem, koje je ujedno i moralizirajuće, a ponekad i narcisoidno (traženje vlastitog savršenstva), individual-

lističko, spiritističko i dualističko. To vide-nje ne odgovara evandeoskom poimanju svetosti. Svetost, prema Novom zavjetu, jest slijediti i nasljedovati Isusa svim srcem i svim životom, dopustiti da nas Duh Sve-ti vodi kao sinove, ljubiti kao što Bog nas ljubi, živjeti po milosti našega krštenja. Kršćanska svetost je dar, prije negoli je plod našega napora. Kršćanska svetost znači do-pustiti da nas Isus ljubi, prepustiti se Nje-mu i slijediti ga sveukupnim životom i čita-vim srcem. Tada se svetost ne mjeri napo-rom moralnog savršenstva, nego veličinom srca koje ljubi i potpuno se dariva iz ljubavi.

Samo se tako može nadvladati poima-nje svetosti za elitu povlaštenih, koja goto-vo načelno isključuje najsiromašnije ili one koji su daleko. Držim da je takvo mišljenje veliki grijeh protiv srži evanđelja. I sam je Isus rekao da kraljevstvo Božje pripada si-romašnima i jednostavnima; Pavao nam u svojoj poslanici Korinćanima ponavlja da je Bog izabrao »lude svijeta... slabe svijeta... neplemenite svijeta...« (usp. *1 Kor* 1,26sl). Isus je tvrdio da nije došao za zdrave nego za grešnike, i da su siromašni i grešnici prvi naslovnici Božje ljubavi... Kako možemo misliti da svetost nije ponuda za njih, da je svetost samo za one koji su već nadvladali određene etape ljudskoga razvoja?

Očito, vjerovati u to poziva nas da po-put don Bosca tražimo odgojni i pedago-ški put koji će te mlade djelotvorno otvoriti za susret s Isusom, koji ih ohrabruje da se svim srcem angažiraju kako bi pratio raz-voju njihovih značajki i sposobnosti: hod kr-šćanskog života koji je prikladan za njih, uvijek ususret svetosti.

PRIPADNOST CRKVI

- *Postoje li sredstva i mjesta gdje je moguće pronaći poticaje, prijedloge, iskustva kako bi mladi čovjek danas naučio živjeti kao kršćanin?*

Pripadati Crkvi danas može biti osobito opterećujuće ili problematično za mladog čovjeka koji svijet promatra kao svoje ob-zorje, i koji u životu njeguje toleranciju prihvaćajući religiozni pluralizam. Je li pripadnost Crkve još uvijek znakovita i kako je znakovita?

P. CHÁVEZ: Nitko danas, posebice nije-dan mladi čovjek, ne može živjeti sam kao kršćanin, nego uključen u neku skupinu ili zajednicu, u kojoj može suodgovorno živje-ti svoju vjeru, sučeljavati se s vlastitim sum-njama i poteškoćama, potpomagati vlastite napore, podržavati dugi hod dozrijevanja.

Mladi na putu vjere traže skupine i za-jednice s jasnim kršćanskim identitetom, u kojima se osjećaju potaknuti i motivira-ni za življenje i produbljivanje vlastite vje-re. Istovremeno traže otvorene skupine i zajednice, koje su spremne na dijalog, koje prihvaćaju pitanja, koje podržavaju tra-ženje i sposobne su prihvatiti raznolikost ritmova i pristupa.

Te osobine često ne nalaze u kršćan-skim zajednicama koje utjelovljuju Crkvu u vlastitim okruženjima (župe); razočarani su i otuđeni pred formalizmom, birokrati-zacijom i udaljenošću odraslih kršćanskih zajednica; zgranuti su zbog slabosti, straha i šutnje pastira. Kad pronađu otvorene za-jednice koje prihvaćaju, koje su spremne za dijalog i za sučeljavanje, kad pronađu pastire koji se stavljaju na njihovu razinu, raspoloživi za dijalog i za suodgovorno tra-ženje, kad dožive iskustvo otvaranja pre-ma univerzalnosti i javno i jasno izricanje vjere, kao što to mogu biti Svjetski dani mladih ili drugi međunarodni susreti..., tada se osjećaju potaknuti i ohrabreni u isповijedanju i življenju vjere i u suradnji na izgradnji takve zajednice.

Važan izazov za pastoral mladih je pro-nalaženje puteva usklađivanja između mla-dih i Crkve, između mladenačke kulture i

bogatstva tradicije Isusove Crkve; pronalazjenje puteve koji vode prema istome i sve srdačnijem i plodnijem cilju. Nije lako odgovoriti na taj izazov; potrebna je pedagogija koja će mladima pomoći da otvore svoju subjektivnost za bogatstva tradicije i koja će odraslim kršćanskim zajednicama pomoći da razumiju mladenačku kulturu i dijalogiziraju s njom, nastojeći s mladima izraziti vjeru na znakovit način.

U svojoj poruci mladima Salezijanskog omladinskog pokreta prošlog 31. siječnja izložio sam neke korake toga pedagoškog hoda: prije svega živjeti u zajednicama i skupinama mladih zanos za Boga koji okuplja Crkvu u Kristu posredstvom Duha, bratstvo za sve krštenike, misijski i evangelizacijski poticaj, želju za služenjem u društvu i davanjem prednosti najsiromašnijima. Slijedeći ta velika opredjeljenja, nadvladavamo napast popuštanja bez evandeoskog razlučivanja kriterijima, vrednotama, stavovima i ponašanjima koja uvodi vrlo moćno društvo, koje se, umjesto da je očarano evanđeljem, nastoji nametnuti kao zavodnički model za vjernike; pobjeđuje se napast straha, koji se često zatvara među crkvene zidove zajedno s nepovjerenjem i osvetničkim stavom prema društvu, napast individualizma i pasivnosti ili tjeskobnog traženja počasti, navezanosti na novac i straha da se bude odbačen na rub zajedno s onima koji su na rubu.

Valja njegovati male znakove Crkve koji se žive u svakodnevici: znak srdačnog i evandeoskog prihvaćanja, koji očituje stav nezainteresiranog otvaranja, bezuvjetnog slušanja, iskrenu želju za služenjem; znak ljudske i kršćanske kvalitete malih službi pomažanja, animiranja, volontarijata; znak jednostavnih, radosnih slavlja u kojima se sudjeluje u skladu s problemima i situacijama društva; znak iskrenog i kreativnog otvaranja kolegama s posla, sveučilišta, gradske četvrti,

postavši sudionikom njihovih briga, iščekivanja, nada i poteškoća, sa stavom povjerenja i jasne vjernosti vrednotama blaženstava.

I mladi i stari trebaju sve bolje upoznavati Crkvu, nadilazeći djelomičnu sliku o njoj, koju prenosi okruženje ili pak površna i prigodna kateheza i kršćanska formacija. Istovremeno valja zajednički sudjelovati u konkretnom životu crkvenih stvarnosti: župe, zajednice, pokreta, udruge...

- *Postoje li danas znakoviti modeli kojima bi se mladi čovjek mogao osjetiti nadahnut na svom putu vjere... a da se ne mora utjecati osobnostima iz daleke prošlosti?*

P. CHÁVEZ: Svakako! Raspoložemo vrlo bogatom i raznolikom baštinom: polazeći od najpoznatijih likova, kao što su Dominik Savio, Laura Vicuña, Zefirin Namuncurá, zatim mučenici kao što su petorica mladih Poljaka. Tako dolazimo do likova s aureolom kao što su blažena Terezija Bracco, blaženi Piergiorgio Frassati i blaženi Albert Marvelli, ili – bez aureole ali jednako primjerni – Salvo D'Acquisto, Jakov Maffei, Sean Devereux, Sigmund Ocasión, Fernando Calò, Ninni Di Leo, Xavier Ribas, Paola Adamo, Flores Roderick, Dominik Zamberletti, Bartolomé Blanco, Petras Perkumas, Willi De Koster, Cruz Atempa, Renato Scalandri...

Pred tolikim mladima koji su rasli u salezijanskim okruženjima u raznim dijelovima svijeta i koji su u svom svakodnevnom životu znakovito i primjerno živjeli evanđelje, riječ »svetost« ne treba zaplašiti, kao da se želi govoriti o nekom nemogućem heroizmu, koji je svojstven rijetkima.

ODGOJNO POSREDOVANJE

- *Odgoj je put posredovanja, povjerenja u čovjeka koje postoji u mladom čovjeku. Ima li odgojno posredovanje još smisla kada je riječ o modelima izravnijeg dodira*

s kršćanskom činjenicom, sa snažnim svjedočima, s takvim i jednostavnim navještajem? Jednom riječju, prolazi li vjera i kroz odgojna posredovanja (okruženja, osobe, životna iskustva, učenje i doživljavanje »ljudskih« stavova) ili ih valja preskočiti i izravno naviještati?

P. CHÁVEZ: Ako uistinu vjerujemo u utjelovljenje, znamo da se u Isusu Kristu čovječstvo i božanstvo ujedanju a da se pritom ne poništavaju; sve je u Isusu ljudsko i stoga je podvrgnuto zakonima ljudskoga rasta koji vodi i promiče odgoj. I kršćanska vjera, koja je dar Božji i plod njegove milosti, utjelovljuje se u osobi po zakonima ljudskoga rasta. Ne možemo se prema tome ne osvrtni na odgojno područje u hodu rasta vjere, iako ga možemo upotrijebiti na razne načine. Neki pastoralni i katehetski modeli polaze od izravnog i jasnog navještaja kršćanske činjenice kako bi kasnije pomogli njezino postupno usvajanje i preoblikovanje mentaliteta i života; drugi polaze od odgojnog procesa koji u mladima razvija pitanja i iščekivanja transcendentnosti, koja ga otvaraju i pripremaju za primanje navještaja evanđelja kao odgovora koji nadilazi pitanja i iščekivanja osobe. Ta dva modela moraju se međusobno nadopunjavati, jer svaki od njih ima svoje prednosti ali i opasnosti.

Za današnje mlade, koji mnogo trpe zbog određenog odgojnog siromaštva, osobito je važan taj put odgojnog posredovanja (osobe, životna iskustva, razvoj temeljnih ljudskih stavova itd.), bez kojih vjera može ostati bez temelja, oslonjena na afektivno i subjektivno, a ne na vlastiti duboki identitet.

Istina je da postoji opasnost da se uvijek ostane na tim prvim koracima, a da se nikada ne dođe do onoga bitnoga, do izričitog navještaja; zbog toga moramo taj odgojni model obogatiti uvjerenjima dubo-

ko humanizirajuće vrednote kršćanske vjere pa prema tome ostvarivati izričiti navještaj, ne čekajući idealnu situaciju koja nikad ne dolazi. Izravni i jasni navještaj, mudro i pedagoški postavljen, otvara perspektive i obzorja koja mogu razvijati osobu i u njezinim ljudskim i psihološkim navještajima. Vjera obavezuje osobu da izađe iz same sebe, da se povjeri Drugome, da razmišlja o sebi u odnosu s Njim, nadilazeći težnje prema narcizmu, koji ponekad postoji i među mladima. Zbog toga sam uvjeren da ta dva elementa valja mudro spajati u skladu sa subjektima i okolnostima.

SAN

- *Kao nasljednik »sanjara«, možete li izreći san, izazov, proroštvo o današnjim mladima?*

P. CHÁVEZ: Da, sanjati, to mi je osobito drago. Sanjati s apostolskim žarom don Bosca, koji je htio da mladi budu sretni u ovome životu i u vječnosti. U svom prvom intervjuju, koji je dao Radio Vatikanu nekoliko dana prije svog puta u Köln na Dva-deseti svjetski dan mladih, papa Benedikt XVI je rekao:

»Htio bih pomoći mladima da razumiju kako je lijepo biti kršćanin! Opće raširena ideja je da kršćani moraju održavati mnoštvo zapovijedi, zabrana, principa i sličnoga te da se prema tome kršćanstvo živi teško, da je to nešto što opterećuje te da je čovjek slobodniji bez tih tereta. Ja bih naprotiv htio jasno pokazati kako biti podržan velikom Ljubavlju i Objavom nije teret, nego da su to krila, htio bih pokazati kako je lijepo biti kršćanin. To iskustvo dariva nam širinu, dariva nam iznad svega zajednicu, činjenicu da kao kršćani nismo nikada sami: kao prvo, postoji Bog, koji je uvijek s nama. Zatim mi sami, među

nama, uvijek tvorimo veliku zajednicu, zajednicu na putu, koja ima projekt za budućnost: sve to utječe na to da živimo život koji vrijedi živjeti. Radost biti kršćanin: lijepo je, a i pravo, vjerovati!«

To je ono što je don Bosco napisao u *Opskrbljenom mladiću* kad je govorio svojim mladićima da postoje dvije predrasude od kojih ih želi osloboditi: misliti da je služenje Bogu nešto dosadno i da mladost valja iskoristiti uživajući, ostavljajući za sutra privrženost Bogu. Moj je san upravo to, vidjeti mlade koji susreću Krista i tu nalaze smisao i radost života, odgovor na svoja iščekivanja i ideale, svoju ulogu u Crkvi i u svijetu. Moj je san vidjeti mlade kao bogatstvo sadašnjosti, kao one kojima valja ponuditi sve mogućnosti za razvoj vlastitih talenata i energija dobra, kako bi mogli pomladiti društvo i Crkvu.

Žalostan sam zbog mnoštva mladih koji lutaju bez kompasa i ciljeva, kao plijen odraslih koji bi ih jednostavno željeli kao

potrošače proizvoda, pa i religioznih, na takozvanom »tržištu religija«, potrošače osjećaja i iskustava, ali tako da nikad ne dozriju i ne dostignu vlastitu transcendentiju u drugima i u Bogu.

Don Bosco nije bio samo veliki sanjar. Bio je jednako tako i izvanredan ostvarivač svojih snova, kao što pokazuje sve ono što je ostvario kako bi izašao ususret potrebama mladih. Stoga moj san valja pratiti i moje zalaganje, zalaganje Družbe i sveukupne Salezijanske obitelji kako bismo sve jasnije i izrazitije postali misionari koji evangeliziraju mlade, mudri vodiči koji su sposobni voditi ih u životnim projektima.

Pozivam sve vas da radite za mlade, za njihov odgoj, za njihov protagonizam, i ohrabrujem vas da ne ostanete zauvijek na pragu evangelizacije nego da budete oni koji predlažu, da im naviještate Radosnu vijest, da ih vodite ususret Kristu, da im date Krista.

*Colle Don Bosco,
16. kolovoza 2005.*